UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Reliquiis Et Veneratione Sanctorum. Titvlvs XXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Idem.

QVanquam a pedagiorum exactiones, tam jure canonico, quàm civili regulariter meritò ſint damnatæ b: multò tamen diſtrictius ne ab eccleſiis & perſonis eccleſiaſticis talia exigantur, prohiberi oportet, quantò ſi id fit, major inde tranſgreſſionis reatus incurritur, & offenſa evidentior comprobatur. Cùm igitur eccleſiæ eccleſiaſticæque perſonæ ac res c ipſarum non ſolùm jure humano, quinimò & divino, à ſecularium perſonarum exactionibus ſint immunes: conſtitutionem felicis recordationis Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris noſtri (qui ſtatuit eccleſias & perſonas eccleſiaſticas ad pedagia & guidagia penitus non teneri, nec ad exhibendum vel ſolvendum talia pro rebus ſuis propriis, quas non cauſa negotiandi deferunt vel deferri faciunt, ſeu tranſmittunt.) Volentes propter multorum inſolentiam & abuſum pœnæ adminiculo adjuvare, adjicimus diſtrictius inhibendo (contraria conſuetudine quorumcunque, quæ dicenda corruptela verius, non obſtante) ut nec collegium, nec univerſitas, nec aliqua etiam ſingularis perſona cujuſcunque ſit dignitatis, conditionis aut ſtatus, à præfatis eccleſiis, aut perſonis, pro perſonis ipſis aut rebus prædictis talia exigat, vel extorqueat, per ſe vel per alium, ſuo nomine vel etiam alieno, aut eas ad hujuſmodi perſolvenda compellat. Qui verò contrà fecerint, ſi perſonæ fuerint ſingulares, excommunicationis: ſi autem collegium vel univerſitas civitatis, caſtri, ſeu loci alterius cujuſcunque, ipſa civitas, caſtrum vel locus interdicti ſententiam ipſo facto incurrant: nec ab excommunicatione hujuſmodi abſolutionem vel interdicti relaxationem obtineant, donec exacta plenariè reſtituerint, & de tranſgreſſione ſatisfecerint competenter.

CAP. V.

Archiepiſcopus viſitare poteſt provinciam ac etiam iterare, ſi ſuffraganei non ſint negligentes: & tunc confeſſiones omnium audire, abſolvere, & pœnitentias imponere. h.d. Domin.

Idem.

Dignum d declaramus edicto, Archiepiſcopum poſſe, ſecundùm tenorem conſtitutionis felicis recordationis Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri ſuper hoc editæ, ſuam provinciam viſitare liberè, licet non ſint ejus ſuffraganei negligentes, & iterare viſitationem eandem, ac procurationes à locis recipere viſitatis. Conſuetudine, ſi qua forſan ab ipſis ſuffraganeis vel ab aliis allegetur, præmiſſis contraria non obſtante. Poteſt etiam ipſe Archiepiſcopus dum viſitat confeſſiones ſubditorum ſuffraganeorum audire, ac abſolvere confitentes, & ipſis pœnitentias injungere ſalutares.

DE CONSECRATIONE ECCLESIÆ VEL ALTARIS.

TITVLVS XXI.

CAP. VNIC.

Violata eccleſia pollutum eſt cœmeterium illi contiguum, ſed non è contra. Polluto cœmeterio eccleſiam non polluit, licet contigua ſit. Polluto uno cœmeterio, aliud illi contiguum pollutum non eſt, licet per portam de uno in aliud detur ingreſſus. hoc dicit. Domin.

Bonifacius VIII.

SI a eccleſiam pollui ſanguinis effuſione contingat, ipſius cœmeterium, ſi contiguum ſit eidem, cenſetur eſſe pollutum: unde antequam reconciliatum fuerit, non debet in eo aliquis ſepeliri. Secus ſi remotum fuerit ab eadem. Non ſic quoque in caſu converſo ſentimus, ut videlicet polluto cœmeterio (quamvis eccleſiæ contiguo) debeat eccleſia reputari polluta: nec minus dignum, majus, aut acceſſorium principale ad ſe trahere videatur. Non unum, ſed plura cœmeteria eſſe noſcuntur, quæ quamvis ſibi cohærentia, pariete tamen medio ſejunguntur. Ideoque violato eorum altero, alterum (licet de uno ad aliud per portam intermediam habeatur acceſſus) non propter hoc reputabitur violatum.

DE RELIQVIIS ET VENERATIONE SANCTORUM.

TITVLVS XXII.

CAP. VNIC.

Feſta duodecim Apoſtolorum, quatuor Evangeliſtarum, & quatuor doctorum & confeſſorum eccleſiæ, ſcilicet Gregorii, Auguſtini, Ambroſii, & Hieronymi, ſub officio duplici debent ſolenniter celebrari. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

GLorioſus b Deus in ſanctis ſuis, & in majeſtate mirabilis, cujus ineffabilis altitudo prudentiæ nullis incluſa limitibus, nullis terminis comprehenſa, recti cenſura judicii cœleſtia pariter & terrena diſponit, etſi cunctos ejus miniſtros magnificet, altis decoret honoribus, & cœleſtis efficiat beatitudinis poſſeſſores: illos tamen (ut dignis digna rependat) potioribus attollit inſigniis dignitatum, & præmiorum uberiori retributione proſequitur, quos c digniores agnoſcit, & commendat ingentior excellentia meritorum. Sic & alma mater eccleſia ejus ſacra veſtigia proſequens, & exemplo ducta laudabili, licet univerſos in regnis cœleſtibus conſtitutos ſtudiis honorare ſolicitis & ſonoris efferre præconiis non deſiſtat: glorioſiſſimos tamen Chriſtianæ fidei principes, athletas Dei electos, juſtos ſeculi judices, lumina vera mundi, videlicet Chriſti redemptoris Apoſtolos numero duodeno contentos, qui viventes in carne prædictam eccleſiam ſuo precioſo ſanguine plantaverunt, ipſam erigendo ſublimiter, & diſciplinis ſanctiſſimis dirigendo: Reverendiſſimos etiam patres viroſque clariſſimos quatuor Evangeliſtas Domini, per quorum diligentiſſima & fideliſſima ſtudia eidem eccleſiæ ſacra Evangelia illuxerunt: Egregios quoque ipſius doctores eccleſiæ beatos Gregorium, qui meritis inclytus ſedis Apoſtolicæ curam geſſit, Auguſtinum & Ambroſium venerandos d antiſtites, ac Hieronymum ſacerdotii præditum titulo, eximios confeſſores ſummis attollere vocibus, laudibus perſonare præcipuis, & ſpecialibus diſponit honoribus venerari. Horum quippe doctorum perlucida & ſalutaria documenta prædictam illuſtrarunt eccleſiam, decorarunt virtutibus, & moribus informarunt: per ipſos præterea quaſi luminoſas ardenteſque lucernas ſuper candelabrum in domo Domini poſitas (errorum tenebris profugatis) totius corpus eccleſiæ tanquam ſydus irradiat matutinum: eorum etiam fœcunda facundia cœleſtis irrigui gratia influente ſcripturarum ænigmata reſerat, ſolvit nodos, obſcura dilucidat, du-

a *Vide conc. Lat. ſub Alex. III. c. 22. & conc. Trid. Seſſ. 25. de ref. c.* [illegible] b *Ergo eas facientes probabit hoc ſibi licere, infrà c. 2. de imm. eccl.* [illegible] *cap. de vect. reg. not. Dom. & Phil.* c *vide l. ſi publicanus,* [illegible] *rebus ff. de publ. Font.* d *vide conc. Trid. Seſſ. 24. de ref. c. 3. & metropolitanis verò, unde intelliges qualiter hodie procedat diſpoſitio hujus capitis.*

a *De materia hujus decretalis, vide plenè Turrecrematam & alios in cap. eccleſiis, de conſecrat. diſtinct. 1.* b *Vide Chaſſaneum in Cathalogo gloriæ mundi, part. 3. conſiderat. 20. & multis ſequentibus.* c *Vide text. 89. diſtinctione, ad hoc. Font.* d *Alias reverendos.*

biaque declarat: profundis quoque ac decoris illorum ſermonibus ampla ipſius eccleſiæ fabrica velut gemmis vernantibus rutilat, & verborum elegantia ſingulari glorioſiùs ſublimata, coruſcat. Ideoque circumſpecta prudentia dictæ ſedis (quæ actibus intenta ſalubribus, & operibus expoſita pietatis, libenter exequitur, quæ ſunt Dei) præmiſſa ſolicitè digneque conſiderans, & debita mediatione perluſtrans, ad divini nominis honorem & gloriam, exaltationem catholicæ fidei ſalutemque fidelium, meritò cenſuit, riteque providit, Apoſtolos, Evangeliſtas, & confeſſores eosdem in univerſali eccleſia honorificentiæ potioris impendiis attollendos: ut ab ea tantò propenſius honorari ſeſe ſentiant, quantò ipſam præ cæteris excellentius illuſtrarunt. Nos itaque piis ducti conſiliis, dignisque ſtudiis excitati, nonnullos a prædeceſſores noſtros Romanorum Pontificum (qui ſpecialis devotionis proſequentes affectum, aliquorum feſta ſanctorum ſub duplici ordinaverunt officio celebranda) imitari ſolicitè intendentes, eorundem Apoſtolorum, Evangeliſtarum & confeſſorum feſtivitates præcipuas (de fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu) ſub officio duplici per univerſas orbis eccleſias volumus, ſtatuimus, & præcipimus annis ſingulis perpetuis futuris temporibus ſolenniter celebrari.

DE IMMUNITATE b ECCLESIARUM, COEMETERIORUM, ET ALIORUM LOCORUM RELIGIOSORUM.

TITULUS XXIII.

CAP. I.

Seculares poteſtates ab eccleſiis vel eccleſiaſticis perſonis tallias vel exactiones pro rebus vel poſſeſſionibus acquiſitis vel acquirendis exigere non præſumant: nec eos compellere ad ipſas diſtrahendum, vel extra manum ſuam ponendum, hoc dicit. Ioan. And.

Alexander III.

QUia c nonnulli habentes temporale dominium, vel poteſtatis gerentes officium ſecularis, libertatem & immunitatem eccleſiaſticam lædere ac minuere tanquam honoris & privilegii eccleſiarum invidi moliuntur: expedit, quòd per diligentiam & auctoritatem ſedis Apoſt. (quæ curam habet eccleſiarum omniũ & tutelam) contra talium auſus & conamina opportunum remedium apponatur, ut eccleſiæ ipſæ in plenitudine juris ſui & libertatis integritate lætentur d, ac deteſtabilis malignorum audacia, & inſolentium nefaria temeritas propulſetur. Sanè intelleximus, quòd in regno Franciæ, communiæ, ſcabinii, ſeu conſules & alii domini temporales, & ii, qui juriſdictionem in ipſis communiis, civitatibus, caſtris & villis temporalem exercent, vel quibus in illis commiſſa eſt executio juſtitiæ ſecularis, moleſti ſunt nimium eccleſiis ſuper pluribus, & infeſti: & inter cætera nituntur & ſtudent, ut illis collectas e & tallias & alia hujuſmodi eædem eccleſiæ prætextu bonorum, quæ acquiſiverunt, tribuant & perſonas, vel extra manum ſuam ponant hujuſmodi acquiſita. Volentes itaque ſuper his omnibus (prout expedit) ſolicite providere, totque temerariis auſibus congruis præſidiis obviare, auctoritate Apoſtolica, præhabita cum fratribus noſtris diligenti deliberatione, decernimus, [illegible] præfatis communiis, ſcabinis, & iis, qui in eis juriſdictionem temporalem obtinent, vel juſtitiam temporalem exercent, tallias vel collectas ſeu exactiones quaſcunque eccleſiis vel perſonis eccleſiaſticis imponere, vel exigere ab eisdem pro domibus, prædiis, vel quibuſcunque poſſeſſionibus ab eisdem eccleſiis, vel perſonis eccleſiaſticis legitimè hactenus acquiſitis, vel in poſterum acquirendis, etiamſi ipſæ eccleſiæ vel perſonæ, vel res hujuſmodi ſint intra illorum diſtrictum vel territorium, [illegible]. Nec etiam liceat illis ipſas eccleſias vel perſonas ad diſtrahendum vel alienandum, aut extra manum ſuam ponendum, acquiſita jam vel quæ deinceps acquirent, aliquatenus coarctare.

CAP. II.

In eccleſiis dato humili ingreſſu debet oratio [illegible] excluſis clamoribus & ſeditionibus, conſiliis univerſitatum [illegible] & eorum publicis parlamentis, vanis colloquiis, negotiationibus & nundinis ac judiciis ſecularibus, & maximè criminalibus, h.d. [illegible] §. ordinarii, Dominicus.

Gregorius X. in generali conc. Lugdun.

DEcet domum Domini b ſanctitudo, decet ut cujus in pace factus eſt locus, ejus cultus ſit cum debita veneratione pacificus. Sit itaque ad eccleſias humilis & devotus ingreſſus, ſit in eis quieta converſatio, Deo grata, inſpicientibus placita c, quæ conſiderantes non ſolùm inſtruat, ſed & reficiat. Convenientes ibidem tamen illud, quod eſt ſuper omne nomen (à quo aliud ſub cœlo non eſt datum hominibus, in quo ſalvos fieri credentes oporteat, nomen videlicet IESV d Chriſti, qui ſalvum faciet populum ſuum à peccatis eorum) exhibitione reverentiæ ſpecialis attollant, & quod generaliter ſcribitur e, ut in nomine IESV omne genu flectatur, ſinguli ſingulariter in ſeipſis implentes (præcipuè dum aguntur miſſarum ſacra myſteria) f glorioſum illud nomen quandocunque recolitur, flectant genua cordis ſui, quod vel capitis inclinatione teſtentur; attendatur in locis eisdem intentis præcordiis ſacra ſolennia, devotis orationibus inſiſtatur, nullis in locis eisdem, in quibus cum pace ac quiete vota convenit celebrari, ſeditionem excitet, conclamationem moveat, impetum committat. Ceſſent in locis illis univerſitatum & ſocietatum quarumlibet concilia g, conciones & publica parlamenta. Ceſſent vana, & multò fortius fœda & prophana colloquia. Ceſſent confabulationes quælibet. Sint poſtremò quæcunque alia, quæ divinum poſſunt turbare officium, aut oculos divinæ majeſtatis offendere, ab ipſis prorſus extranea: ne ubi peccatorum eſt venia poſtulanda, ibi peccandi detur occaſio, aut deprehendantur peccata committi. Ceſſent in eccleſiis earumque cœmeteriis negotiationes, & præcipuè nundinarum ac fori cujuſcunque tumultus, omnis in eis ſecularium judiciorum ſtrepitus conquieſcat, nulla [illegible] per laicos, criminalis maximè, agitetur, ſint loca eadem à laicorum cognitionibus aliena.

Locorum ordinarii exequi debent hic contenta: & ſententiæ [illegible] eccleſiis habita ſunt nulla: & contra facientes puniri debent, h.d. Dominicus.

Ordinarii locorum hoc faciant obſervari: ſcandala [illegible]

a *Al. ita: nonnullos prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, &c.* b *vide conc. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 26. ubi privilegia & immunitates eccleſiarum & perſonarum eccleſiaſticarum innoventur & confirmantur.* c *vid. conc. Lat. ſub Alex. III. c. 15. & conc. Lat. ſub Leone X. Seſſ. 9. tit. de reformat. §. etiam à jure.* d *alias, lætentur.* e *Vide Anch. conſil. 96. incip. ſuper dicto dubio. Dec. conſil. 496. incip. in cauſa domini. & Iaſ. conſil. 83. incip. dicta prædia. volum. 3.*

a *Secularem legitur conſtanter in veruſt. codic.* b *[illegible] & 75.* c *Alias, placida.* d *vide [illegible]* *ſuper c. 1. Epiſt. Pauli ad Galatas.* e *Philipp. 2.* f *alias, [illegible] noſtorum.* g *al. conſilia.*

ſcandala